

Nr 1329

Av herr **Tistad m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 178, med förslag till förordning om ändring i förordningen (1941: 251) om särskild varuskatt, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1544 i Andra kammaren)

I sitt betänkande *Nytt skattesystem* (SOU 1964: 25) förordade allmänna skatteberedningen en avveckling av punktskatterna. Krav därpå har där- efter framförts tid efter annan utan resultat.

En särskild utredning, 1969 års punktskatteutredning, har verkställt en teknisk översyn av de materiella reglerna för punktskatterna. Resultatet har redovisats i ett betänkande (SOU 1970: 37) som legat till grund för proposition nr 178. I denna tar finansministern endast upp en detalj i punktskatte- utredningens förslag, nämligen en omläggning av den särskilda varuskatten på choklad- och konfektyrvaror.

I propositionen berör finansministern i förbigående (s. 8—9) frågan om en punktskatteavveckling. Han hänvisar därvid till sina uttalanden i propositionen 1968:100 om övergång till mervärdeskatt. Finansministern framhöll då, att det inkomstbortfall på cirka 500 milj. kr. som en punktskatteavveckling vid den tiden beräknades medföra måste kompenseras genom andra skatteåtgärder. Den enda möjlighet som härvid stod till buds var att höja den generella indirekta beskattningen. I valet mellan att höja mervärde- skatten med inmot en procentenhet, som skulle erfordras, och att bibehålla en i princip oförändrad punktbeskattning ansåg finansministern avgörande skäl tala för den sistnämnda lösningen. Även om enligt finansministerns mening skäl kunde åberopas för en avveckling eller modifiering av vissa punkt- skatter måste frågan skjutas på framtiden.

I den nu föreliggande propositionen förklarar finansministern att detta uttalande i mervärdeskattepropositionen alltså har giltighet. Någon punkt- skatteavveckling anses därför ej heller nu kunna ifrågakomma. Även be- träffande de punktskatter, som 1969 års punktskatteutredning funnit vara behäftade med särskilda olägenheter och problem, måste frågan om en av- veckling enligt finansministerns uppfattning alltså anstå.

De punktskatter som punktskatteutredningen »funnit vara behäftade med särskilda olägenheter och problem» är försäljningsskatten och pålsvaru- skatten.

Försäljningsskatten

Försäljningsskatt utgår vid yrkesmässig försäljning inom landet av knutna mattor, naturpärlor och ädelstenar samt varor av ädel metall, av naturpärlor och av ädelstenar. Införes skattepliktiga varor till riket av importör som inte är registrerad som skattskyldig hos kontrollstyrelsen uttages skatten vid införseln. Skatten utgör 20 procent av beskattningsvärdet, som i princip är lika med försäljningsvärdet inklusive försäljningsskatt men exklusive mervärdeskatt. Intäkten av försäljningsskatten uppgick budgetåret 1968/69 till 52 milj. kr., varav cirka 45 milj. kr. föll på guldsmedsvaror och 7 milj. kr. på mattor.

Försäljningsskatten på guldsmedsvaror

Försäljningsskatten på guldsmedsvaror har länge utsatts för mycket stark kritik. Denna grundas i huvudsak på två omständigheter. För det första förekommer genom resande en omfattande införsel av obeskattade varor, vilken är till stort förfång för den svenska guldsmedsbranschen. För det andra innebär skatten en orimligt hård belastning för det konstnärliga ädelsmidet.

Svenska turister köper på utlandsresor guldsmedsvaror i betydande omfattning och inför dessa vid återkomsten till Sverige — i regel helt legalt — utan erläggande av tull och skatt. I den mån sådana varor anses som reseförnödenheter, vilket är fallet med t. ex. smycken, finns ingen värdegräns för tull- och skattefrihet. För övriga varor är gränsen 275 kr. vid varje inresa.

På vissa utländska turistorter med många svenska besökande finns svenskägda guldsmedsaffärer som säljer i Sverige tillverkade och kontrollstämplade men givetvis icke försäljningsbeskattade guld- och silvervaror. Enligt erhållna uppgifter kan svenska turister till och med betala sina inköp i sådana butiker till butikens ombud i Sverige efter återkomsten hit. Förekomsten av denna handel, som uppenbarligen är lönsam, tyder på att den skattefria införseln av guldsmedsvaror genom återvändande svenska turister har mycket stor omfattning.

Självfallet har möjligheten att kringgå beskattningen genom inköp i utlandet och skattefri införsel till Sverige haft ogynnsamma verkningar på den svenska guldsmedsbranschen. Den skattepliktiga försäljningen av guldsmedsvaror har under senare år oavlatligt minskat och är nu mindre än i början av 1960-talet. Kvantiteten av mynt- och justeringsverket kontrollstämplade varor har under tiden 1964—1969 minskat med omkring 40 procent för såväl guld- som silvervaror. Guldsmedsbranschens förbrukning av finguld har under samma tid gått ned med i det närmaste 50 procent.

Vissa åtgärder har vidtagits för att motverka den skattefria införseln, bl. a. genom förbud för skattefri försäljning ombord på fartyg i internordisk

trafik och genom inskränkningar i den skattefria försäljningen ombord på flygplan. Sådana åtgärder har emellertid begränsad effekt och löser inte problemet. Punktskatteutredningen konstaterar i sitt betänkande:

Vi har inte heller funnit någon skatteteknisk lösning av detta problem och får därmed konstatera att i förevarande hänseende försäljningsskatten är behäftad med inte oväsentliga olägenheter och att kritiken mot skatten på denna punkt har fog för sig.

Det konstnärliga ädelsmidet drabbas hårt av försäljningsskatten genom att denna är en värdeskatt, som belastar ej blott materialet utan även det konstnärliga arbetet. Därigenom blir sådana konstföremål hårdare beskattade än standardiserade och fabriksmässigt framställda ädelmetallvaror. Frågan om beskattningen av det konstnärliga ädelsmidet behandlades av 1967 års riksdag, och bevillningsutskottet uttalade sig då för en jämkning av skatten på arbeten av detta slag, t. ex. genom en regel om nedsättning av beskattningsvärdet.

Punktskatteutredningen har övervägt olika möjligheter att lindra beskattningen av det konstnärliga ädelsmidet men har nödgats konstatera att det inte varit möjligt att finna någon godtagbar lösning.

Av det anförda framgår att försäljningsskatten på guldsmedsvaror är behäftad med allvarliga brister. Punktskatteutredningen har inte kunnat anvisa några vägar att undanröja bristerna. Vi anser att skatten under sådana förhållanden bör avvecklas snarast möjligt.

Som ovan nämnts avkastade skatten budgetåret 1968/69 cirka 45 milj. kr. Intäkten av skatten torde därefter ha sjunkit något. Ett avskaffande av skatten betyder inte att statens skatteintäkter minskar med samma belopp. Den försäljningsökning inom guldsmedsbranschen som kan väntas till följd av en sådan åtgärd kommer att leda till ökade intäkter av mervärdeskatt. En förbättrad lönsamhet inom branschen kommer att öka statens intäkter av inkomstskatt. Hur stor nettominskningen av statens skatteinkomster kommer att bli är svårt att bedöma, men uppenbarligen är beloppet inte så stort att statsfinansiella skäl kan utgöra ett hinder för skattens avskaffande, i varje fall inte sedan riksdagen nyligen beslutat om betydande inkomstförstärkningar utöver vad som beräknats i budgeten. Slutligen bör framhållas att den minskning av turistinköpen utomlands som kan väntas bli en följd av skattens avskaffande kommer att förmånligt påverka vår bytesbalans med utlandet.

Försäljningsskatten på knutna mattor

Försäljningsskatten på knutna mattor är numera svår att motivera. Förvärvet av en knuten matta är inte längre att anse som något så exklusivt att det måste särskilt beskattas. Skatten träffar nästan uteslutande mattor som importeras från utvecklingsländer, och beskattningen strider därigenom mot

den strävan att underlätta införseln av varor från dessa länder som kommit till uttryck i andra sammanhang. I jämförelse med skatten på guldsmedsvaror ger skatten på mattor obetydlig avkastning. Försäljningsskatten på knutna mattor bör därför avskaffas samtidigt med försäljningsskatten på guldsmedsvaror.

Pälsvaruskatten

Pälsvaruskatten utgår som styckeskatt på beredning av pälskinn inom landet och som värdeskatt på importerade pälsvaror. För den styckeskatt som utgår vid pälsberedning inom landet fastställs skattesatserna tre gånger årligen. De skall motsvara 10 procent av det beräknade värdet av ifrågavarande skinnslag vid utlämning från beredningsstället. Värdeskatten vid import utgör 10 procent för beredda lösa skinn och 8 procent för hop-sydd skinn. För varor av pälskinn och kläder av textilmaterial med pälsbesättning varierar skatten mellan 2 och 6 procent. Intäkten av pälsvaruskatten uppgick budgetåret 1968/69 till 11,4 milj. kr.

Trots att man sökt utforma skatten så, att den skulle belasta inhemska och importerade varor i stort sett lika, innehåller beskattningen utan tvivel ett protektionistiskt element som strider mot våra förpliktelser enligt EFTA-konventionen. Vid en undersökning som gjordes av EFTA-rådet 1967 i syfte att utröna om medlemsstaternas indirekta skatter var utformade i överensstämmelse med konventionens bestämmelser riktades anmärkning mot den svenska pälsvaruskatten i följande två avseenden:

- 1) dyra importerade skinn kan i vissa fall komma att belastas med högre skatt än i Sverige beredda skinn,
- 2) skatten vid import av färdigvaror kan i vissa fall skilja sig från skatten på motsvarande inhemska varor.

I anledning härav har EFTA:s råd rekommenderat Sverige att ändra pälsvaruskatten så att nämnda olikheter i beskattningen undanröjs.

Punktskatteutredningen har vid sina överväganden funnit att det inte är möjligt att utforma pälsvaruskatten på sådant sätt att den samtidigt uppfyller kraven på enkelhet och säkerhet i tillämpningen och EFTA-konventionens förpliktelser i fråga om likabehandling av importerade varor. Med hänsyn därtill och med beaktande av den relativt ringa avkastningen av skatten har utredningen ifrågasatt om inte pälsvaruskatten bör avvecklas.

Enär det sålunda klarlagts att det inte är möjligt att utforma pälsvarubeskattningen så, att den motsvarar de krav som uppställs i EFTA-konventionen, anser vi det vara en självklar konsekvens av vårt medlemskap i EFTA att pälsvaruskatten avvecklas utan onödigt dröjsmål.

Sammanfattning och hemställan

Vi har i detta sammanhang inte ansett oss böra aktualisera kravet på en

allmän punktskatteavveckling. Med anledning av den utredning som gjorts av 1969 års punktskatteutredning anser vi emellertid att försäljningsskatten, som utredningen funnit vara förenad med allvarliga olägenheter och brister, och pälsvaruskatten, som utredningen funnit strida mot EFTA-konventionens förpliktelser, bör avvecklas snarast möjligt.

Med åberopande av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att försäljningsskatten och pälsvaruskatten skall avvecklas, samt

att bevillningsutskottet måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext inklusive eventuellt behövliga övergångsbestämmelser.

Stockholm den 17 november 1970

Eskil Tistad (fp)

S.-O. Österdahl (fp)

Stig Stefanson (fp)

K.-A. Levin (fp)
